

STATENS SIVILRETTSFORVALTNING

Justis- og beredskapsdepartementet
Lovavdelingen
Pb 8005 Dep
0030 OSLO

Deres dato
07.12.2011

Deres referanse
201107915 ES SRY

Vår referanse
2011/4720 EYT

Vår dato
18.01.2012

Høring - Behandling av sivile krav etter terrorhandlingene 22. juli 2011. Forslag til enkelte endringer i voldsoffererstatningsloven og straffeprosessloven

Statens sivilrettsforvaltning viser til nevnte høringsnotat med høringsfrist 18.01.2012.

Muntlige konferanser

Statens sivilrettsforvaltning viser til forslaget om å gjennomføre muntlige konferanser i utvalgte saker mellom søker, dennes eventuelle representanter og voldsoffermyndighetene. Vi forstår det slik at konferansene skal omhandle fastsettelse av oppreisningserstatning. Vi deler synet på at gjennomføringen av konferanser kan skje uten lovendring. Det vises til at det også i dag holdes muntlig konferanser i enkelte saker i klageomgangen. Etter vårt skjønn vil det imidlertid være hensiktsmessig å presisere om det skal holdes konferanse ved behandlingen av søknaden i første instans, ved klagebehandlingen eller i begge instanser. Vi gjør oppmerksom på at gjennomføringen av konferanser vil være ressurskrevende for de sakene det gjelder.

Forskriftsregulering av muntlige konferanser i prøvesaker

Det er i dag innarbeidede rutiner for gjennomføring av muntlige konferanser i klageinstans. En forskriftsregulering av den praktiske gjennomføringen i klageinstans synes derfor unødvendig.

Høringsbrevet omhandler ikke dekning av utgifter ved gjennomføring av muntlige konferanser. I dag vurderes dekning av søkers kostnader ved fremmøte for klageinstans i henhold til forvaltningsloven (fvl) § 36. Det følger av bestemmelsen at vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å endre vedtaket skal tilkjennes med mindre endringen skyldes partens eget forhold, eller forhold utenfor partens og forvaltningens kontroll, eller andre særlige forhold taler mot det. I hovedregel er det ikke nødvendig for å endre vedtaket at søker møter for nemnda. Utgiftene er derfor i hovedregel ikke ansett å være dekningsmessige. Spørsmålet om dekning av utgiftene ved å møte i konferanser bør etter vårt syn avklares.

Oppreisningsnivå

Statens sivilrettsforvaltning viser til departementets uttalelser om at voldsoffermyndighetenes praksis skal videreføres, slik at oppreisningserstatning fortsatt skal fastsettes med utgangspunkt i domstolens praksis. Vi har merket oss at departementet uttaler at oppreisningsbeløpet ikke skal fastsette lavere enn hva som må antas å ville bli resultatet, dersom forholdet ble domstolbehandlet. Vi har også merket oss at departementet fremholder at den generelle oppjustering av nivåene for oppreisning som har skjedd i senere tid, i tillegg

Postadresse
Postboks 8027 Dep
0030 Oslo

Kontoradresse
Teatergata 5
Org. nr.
986 186 999

Telefon
22 99 13 25
Telefaks
22 99 13 26

Saksbehandler
Ellen Ystgaard
Tjemsland

www.sivilrett.no
post@sivilrett.no

til terrorhandlingenes spesielt graverende særpreg, er momenter som bør vektlegges når beløpet skal bestemmes.

Domstolsprøving

Vi viser til forslaget om domstolsprøving av oppreisningskrav. Domstolsprøving antas å medføre administrative og økonomiske konsekvenser. Erstatningsnemnda for voldsofre har i sin høringsuttalelse fremholdt at det ikke er grunnlag for å skille mellom erstatningspostene når det gjelder full domstolsprøving. Statens sivilrettsforvaltning antar at slik domstolsprøving vil innebære merarbeid som kan få ressursmessige konsekvenser.

En domstolsprøving av krav om oppreisningserstatning antas i tillegg å medføre administrative og økonomiske konsekvenser etter rettshjepsordningen. Konsekvensene vil bero på i hvilken grad personer som bringer et oppreisningskrav inn for domstolen vil være berettiget til fri sakførsel. Dette er slik vi ser det noe uklart etter dagens regler. Det anbefales derfor at forholdet presiseres nærmere. Vi viser til rettshjelploven § 16 andre ledd, der det fremgår at søknad om fri sakførsel kan innvilges til den som har inntekt og formue under bestemte grenser i saker som nevnt i § 11 andre ledd nr. 1-5. Bestemmelsen viser ikke til § 11 andre ledd nr. 6, som gjelder bistand ved søknad og klage i sak om voldsoffererstatning. Årsaken til dette er etter det vi kjenner til, at det etter gjeldende rett kun er adgang til å overprøve gyldigheten av forvaltningens vedtak og at slike saker i alminnelighet ikke anses prioritert etter rettshjelpsystemet.

Ved at det nå foreslås en adgang for domstolene til også å avsi realitetsdom i voldsoffererstatningssaker som gjelder oppreisning, blir det spørsmål om slike saker skal anses å falle inn under rettshjelploven § 11 andre ledd nr. 3, som gjelder erstatning til den skadede eller etterlatte i sak om erstatning for personskade. Denne bestemmelsen er generell og favner dermed i utgangspunktet alle personskadesaker. Forutsatt at oppreisningssakene anses å falle inn under denne bestemmelsen blir det videre spørsmål om i hvilken grad rettshjelploven § 16 siste ledd skal anvendes, som følge av at kravet har vært gjenstand for grundig behandling hos voldsoffermyndighetene/forvaltningen. Bestemmelsen i § 16 siste ledd lyder:

“Det innvilges ikke fri sakførsel etter annet til fjerde ledd dersom det er urimelig at det offentlige betaler for bistanden.”

Statens sivilrettsforvaltning antar at forholdet omfattes av bestemmelsen i § 16 andre ledd. Dersom dette ikke er riktig tolkning, anses det nødvendig med nærmere retningslinjer med hensyn til hvilken praksis som skal føres etter § 16 tredje ledd, herunder i hvilken grad det bør gis støtte i andre saker enn de som er av prinsipiell karakter.

Dersom bestemmelsen om utvidet domstolsprøving vedtas, vil vi anbefale at ordlyden endres til at tapsposten skal være *påklaget* for at domstolen skal ta stilling til det. Da vil klageinstans også har vurdert kravet. Det bør etter vårt syn ikke være tilstrekkelig at oppreisning er krevd, slik forslaget lyder.

Endring av voldsoffererstatningens øvre grense

Statens sivilrettsforvaltning stiller seg positive til den foreslåtte endringen i voldsoffererstatningsloven § 11 første ledd, der den øvre beløpsgrensen for voldsoffererstatning økes til 60 G. Videre stiller vi oss positive til endringsforslaget om at grunnbeløpet på vedtakstidspunktet heretter skal benyttes ved beregning av den øvre grensen for voldsoffererstatning.

Pårørendes rett til voldsoffererstatning

Det vises til departementets vurdering av å ta inn en bestemmelse i voldsoffererstatningsloven § 1, som kodifiserer dagens praksis så vidt gjelder pårørendes rett til voldsoffererstatning.

Statens sivilrettsforvaltning støtter forslaget om en videreføring av dagens praksis. Det er bedt om innspill. Et forslag kan være ved å gjøre følgende tilføyelse i bestemmelsen:

“Pårørende til voldsofre kan i særlige tilfelle tilkjennes voldsoffererstatning.”

Det foreslås at lovforarbeidene avklarer gruppen av pårørende som etter praksis er omfattet, og de nærmere kriteriene for å tilkjenne. Det vises i denne sammenheng til ENV 2010-474 der det heter:

“Etter nemndas praksis kan andre enn den som er strafferettslig fornærmet i særlige tilfeller anses som skadelidt og innvilges voldsoffererstatning. Ved avgjørelsen legges det vekt på graden av skyld hos skadevolder, om den straffbare handlingen er særlig egnet til å påføre søker psykisk traume, om det er konstatert årsakssammenheng mellom den straffbare handlingen og traumet og om dette var en påregnelig følge av den straffbare handlingen. I denne forbindelse er et relevant moment hvor nært søker er knyttet til den strafferettslig fornærmede og hvor nært erstatningssøkeren er knyttet til den straffbare handlingen. (...).

Videre anser nemnda at adgangen kun bør benyttes i unntakstilfeller der det vil fremstå som særlig urimelig dersom søkeren, til tross for at de alminnelige erstatningsrettslige vilkårene er oppfylt, skal avskjæres fra å få sitt tap dekket gjennom voldsoffererstatningsordningen.”

Handlingsplan

Statens sivilrettsforvaltning ser positivt på forslaget om en handlingsplan, som har som mål å legge til rette for å nedarbeide restanser av voldsoffererstatningssaker, parallelt med behandling av nye saker.

I hvilken grad de foreslåtte midler er tilstrekkelig til å nå målsettingen vil avhenge av mange forhold, herunder faktisk økning i saksmengden, eventuelle endringer for saksbehandlingen i voldsoffermyndighetene og eventuell innføring av domstolsprøving av oppreisningskrav. Det vises til at forslagene, i sær forslaget om utvidet domstolsprøving vil være svært ressurskrevende i voldsoffermyndighetene.

Med hilsen

Thomas Laureridz Børnø
avdelingsdirektør

Ellen Ystgaard Tjemsland
seniorrådgiver